

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

**ÇOCUK SAYA
542TGD263**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. SAYA PARÇALARININ KESİMİ.....	3
1.1. Çocuk Model Saya Parçalarının Kesimi	3
1.1.1. Kesim Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Ana İlkeler	3
1.1.2. Saya Parçaları	3
1.1.3. Astar Parçaları	5
UYGULAMA FAALİYETİ	7
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	8
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	10
2. YÜZ VE ASTAR HAZIRLAMA	10
2.1. Saya Parçalarına Tıraş Yapma	10
2.2. Yüz Parçasını Çatma	11
2.3. Astar Parçalarını Toplama	12
2.3.1. Gamba Astarlarını Çatma	12
2.3.2. Yüz İle Dil Astarını Üste Atma	12
2.4. Atkı (Baret) Hazırlama.....	13
2.4.1. Astarın Üzerine Cırt Yapıştırma	13
2.4.2. Atkıyı Astarı İle Yapıştırma	14
2.4.3. Kenar Dikişi Yapma	14
2.4.4. Ara İşi Yapma.....	15
2.5. Yüzün Üzerine Atkı (Baret) Dikme	15
2.6. Yüzün Üzerine Cırt Dikme	16
UYGULAMA FAALİYETİ	17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	23
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	25
3. ÜSTE ATMA	25
3.1. Yüze, Yüz Astarını Yapıştırma	25
3.2. Dile Köprü Yapma	26
3.3. Astar (Meşin) Tulum Çevirme	27
3.4. Ağız (Kıyılık) Dikişi Yapma.....	29
3.5. Ara İşi Yapma	29
3.6. Fazla İplikleri Kesme ve Yakma	29
3.7. Kalite Kontrol Yapma.....	30
3.8. Eşleme Yapma	30
UYGULAMA FAALİYETİ	31
ÖLÇME DEĞERLENDİRME.....	36
MODÜL DEĞERLENDİRME	38
CEVAP ANAHTARLARI	40
KAYNAKÇA	41

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD263
ALAN	Ayakkabı ve Saraciyeye Teknolojisi
DAL/MESLEK	Ayakkabı Üretimi
MODÜLÜN ADI	Çocuk Saya
MODÜL TANITIMI	Çocuk model saya ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Temel saya ve saraciyeye yapmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında çocuk saya dikebileceksiniz. Amaçlar 1. Çocuk model saya kesebileceksiniz. 2. Çocuk model sayanın yüz ve astar parçalarını hazırlayarak dikebileceksiniz. 3. Çocuk model sayayı üste atabileceksiniz. 4. Ara işi ve temizleme yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Atölye ortamı: Kesim atölyesi, saya atölyesi gibi saya kesiminin ve dikiminin yapıldığı ortamlar. Donanım: Kesimde kullanılan aletler, kesim bıçağı, pres bıçakları, kesim presleri, kesim masası, kesim lastiği, masat, ege, saya dikim makineleri (Düz dikiş, sütunlu, dirsekli, zikzak, v.b.) iplik, iğne, mekik, masura, takviye bantları, yapıştırıcılar.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<ul style="list-style-type: none">➤ Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz.➤ Modül sonunda uygulanacak ölçme araçları ile modül uygulamalarında kazandığınız bilgi ve beceriler ölçülerek değerlendirilecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Ayakkabı, geçmişten günümüze insanların en temel ihtiyaçlarından biridir. İnsanlar her dönemde ayaklarını dış etkenlerden koruyacak bir giyeceğe ihtiyaç duymuşlardır. Günümüzde insanların satın alma gücünün artması ile farklı modellerde, estetik, modaaya uygun ve kaliteli ayakkabılar tercih edilmekte, üretimi artmaktadır.

Çocuk ayakkabısı, her mevsimde çocukların ayaklarını koruyarak, rahat yürümelerini sağlayan ayakkabı çeşididir. Çocuk ayakkabılarında kalıp çok önemlidir. Çocuklarda kemikler henüz tam anlamı ile sertleşmemiş olduğundan, kalıpların ortopedik olması gerekir. Çocuk kalıplarında tarak kısmı geniş, kamara kısmı dar, ökçe alçak, taban geniş olmalıdır. Yapılacak ayakkabılarda çocuğun ayak yapısı dikkate alınmalıdır. Çocuklarda doğuştan olan ayak problemleri tespit edilmeli, uygun tedavi yöntemi kullanılmalıdır. Çocukların ayak gelişmelerinin sağlıklı olması için mutlaka ortopedik ayakkabılar tercih edilmelidir.

Bu modül sonunda, çocuk saya parçalarının kesimini, regola ve dikiş işlemlerini öğrenecek ve uygulayacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda, gerekli ortam sağlandığında çocuk sayanın kesimini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Farklı çocuk ayakkabı modellerini inceleyerek, modeli oluşturan parçalarla ilgili araştırma yapınız.
- Ayakkabı sektöründe saya kesim yöntemleri hakkında araştırma yapınız.
- Yaptığınız araştırmaları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. SAYA PARÇALARININ KESİMİ

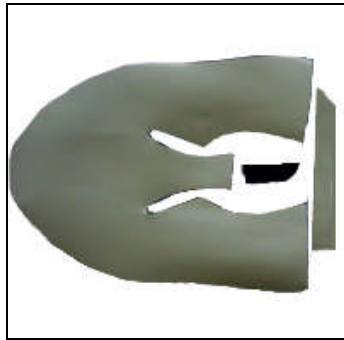
1.1. Çocuk Model Saya Parçalarının Kesimi

1.1.1. Kesim Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Ana İlkeler

- Sayayı oluşturacak parçalar, derinin uygun bölgelerinden, esneme yönlerine dikkat edilerek kesilmelidir.
- İstampalar, malzeme kaybı minimum olacak biçimde yerleştirilmelidir.
- Saya parçaları tekniğine uygun, kanadın üzerine sırt kısmından başlanarak baş yönüne doğru, (Sıklık yönü doğrultusunda) kesilmelidir.

1.1.2. Saya Parçaları

Yüz, atkı (Baret) ve cırttan oluşur (Fotoğraf 1. 1)

Fotoğraf 1. 1: Saya parçaları

- **Yüz:** Sayaanın ön kısmını oluşturan parçadır. İstampa, derinin sıklık yönüne dikkat edilerek yerleştirilir. Sonra kesim yapılır (Fotoğraf 1. 2).

Fotoğraf 1. 2: Yüz ıstampası

- **Atkı (Baret):** Ayakkabının ayağa kolay giyilmesini sağlayan ve giyildikten sonra ayakkabının ayaktan çıkmasını engelleyen saya parçasıdır. İstampa, derinin sıkılık yönüne dikkat edilerek yerleştirilir. Sonra kesim yapılır (Fotoğraf 1. 3).

Fotoğraf 1. 3: Atkı (Baret) parçası

- **Cırt:** Atkıyı (Bareti) yüze tutturmaya yarayan saya elemanıdır (Fotoğraf 1. 4).

Fotoğraf 1. 4: Cırt

1.1.3. Astar Parçaları

Astar parçaları deri, suni deri ve tekstil malzemelerden yapılır. Astarlık deriye meşin de denir. Bu modülde çocuk sayısının astar parçaları yüz astarı, iç- dış gamba astarları, dil astarı ve atkı astarlarından oluşmaktadır(Fotoğraf: 1. 5).

Fotoğraf 1. 5: Astar Parçaları

- **Yüz Astarı:** Yüzün altına konulan saya astar parçasıdır. İstampa, derinin sıkılık yönüne dikkat edilerek yerleştirilir. Sonra kesim yapılır (Fotoğraf 1. 6).

Fotoğraf 1. 6: Yüz astarı ıstampası

- **Gamba Astarları:** Gambaların altına koyulan saya astar parçasıdır. İstampa, derinin sıkılık yönüne dikkat edilerek yerleştirilir. Sonra kesim yapılır (Fotoğraf 1. 7).

Fotoğraf 1. 7: Gamba astarı ıstampası

- **Dil Astarı:** Dilin altına koyulan saya astar parçasıdır. İstampa, derinin sıkılık yönüne dikkat edilerek yerleştirilir. Sonra kesim yapılır (Fotoğraf 1. 8).

Fotoğraf 1. 8: Dil astarı ıstampası

- **Atkı (Baret) Astarı:** Atkının (Baretin) altına koyulan saya astar parçasıdır. İstampa, derinin sıkılık yönüne dikkat edilerek yerleştirilir. Sonra kesim yapılır (Fotoğraf 1. 9).

Fotoğraf 1. 9: Atkı (baret) astarı

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İstampaları ayırınız.	➤ Astar ve yüz ıstampalarını ayırınız.
➤ Sayalıklar malzemeleri hazırlayınız.	➤ Modelinize göre saya ve astar malzemesi seçiniz. ➤ Malzemeyi kesim masasına kurallara uygun yerleştiriniz. ➤ Malzemenin kusur ve hatalarını tespit ediniz. ➤ Malzemenin kalite bölgelerini tespit ediniz. ➤ Malzemenin esneme yönünü tespit ediniz. ➤ Malzemenin desen ve şekil özelliklerini tespit ediniz.
➤ Saya parçalarını kesiniz.	➤ Saya ıstampalarını kurallara uygun malzeme üzerine yerleştiriniz. ➤ Yüz parçalarını çift kesmek için ıstampaları ters çevirmeyi unutmayınız. ➤ Her saya parçasının esneme yönüne dikkat ederek kesiniz. ➤ El kesim bıçağınızın keskin olmasına dikkat ediniz. Sık sık masatlayınız. ➤ Kesim öncesi markalama işaretlerini saya parçaları üzerine gümüş kalemle çizin. Sonra kesiniz.
➤ Astar parçalarını kesiniz.	➤ Astar parçalarını kurallara uygun malzeme üzerine yerleştiriniz ➤ Astar parçalarını çift kesmek için ıstampaları ters çevirmeyi unutmayınız. ➤ Her astar parçasının esneme yönüne dikkat ederek kesiniz. ➤ El kesim bıçağınızın keskin olmasına dikkat ediniz. Sık sık masatlayınız. ➤ Astar parçalarının markalamasını yapınız.
➤ Numaralama yapınız.	➤ Kesilen saya parçalarına numarasına göre çentik atmamayı unutmayınız. ➤ Çentik atmazsanız üzerine kalem ile numarasını yazınız.
➤ Kontrol ve düzeltme yapınız.	➤ Kesilen parçaları numaralarına ve iç-dış çentiğine göre tasnif ediniz. ➤ Ayrılan parçaları sayınız. ➤ Kesilmiş sayaları eşleştiriniz

Bu uygulamayı farklı ıstampalarla ve malzemelerle tekrar ediniz

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

1. () Astar ve yüz ıstampaları arasında fark yoktur.
2. () Çocuk saya kesimi için malzemelerdeki kusur ve hataları tespit etmeye gerek yoktur.
3. () El kesim bıçağının keskin olması için sık sık masatlanmalıdır.
4. () Astar parçalarının tersini kesmek için; ıstampalar ters çevrilmelidir.
5. () Her saya parçası, esneme yönüne dikkat edilerek kesilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak bir çift çocuk sayanın kesimini yapınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çocuk sayanın ıstampalarını yüz ve astar olarak ayırdınız mı?		
2. Sayalık malzemeyi kesim için hazırladınız mı?		
3. Saya parçalarını esneme ve kalite bölgelerine dikkat ederek kestiniz mi?		
4. Astar parçalarını esneme yönlerine dikkat ederek kestiniz mi?		
5. Kestiğiniz saya parçalarına çentik koydunuz mu?		
6. Saya parçaları eşleme kontrolünü ve takımlama işlemini yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

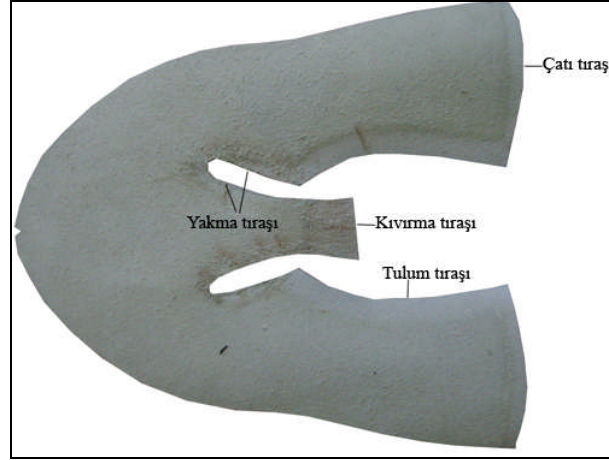
Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda, gerekli ortam sağlandığında çocuk sayanın yüz ve astar hazırlık işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ayakkabı sektöründesaya tıraşlaması konusunda araştırma yaparak rapor halinde yazınız.
- Ayakkabı sektöründe tezgâh işlemleri konusunda araştırma yaparak rapor halinde yazınız.
- Sınıf ortamında arkadaşlarınıza sunum yapınız.

2. YÜZ VE ASTAR HAZIRLAMA

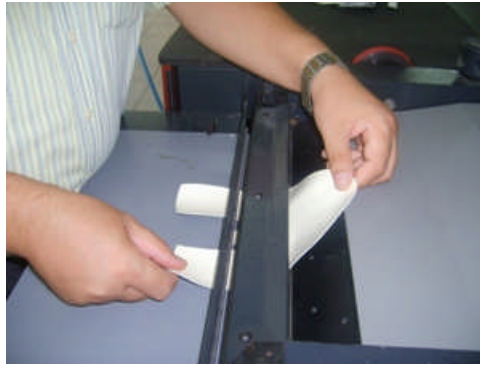
2.1. Saya Parçalarına Tıraş Yapma

Fotoğraf 2. 1: Tıraş çeşitleri

- **Yakma Tıraşı:** Deri pürüzlerini alarak, eşit kalınlıkta, temiz kenar oluşturmak için yapılan tıraşlamadır. Bu modelde dilin yan kenarlarına yapılır (Fotoğraf 2. 1).
- **Kıvrıma Tıraşı:** Kıvrıma yapılacak parçaların, kıvrıma yerlerinin 10-12mm genişliğinde tıraşlanmasıdır. Dilin üst kısmına 12mm genişliğinde yapılmalıdır (Fotoğraf 2. 1).

- **Tulum Tıraşı:** Saya parçalarının kenarlarını tulum kıyılık için yapılan tıraşlama çeşididir. Yüzün tulum kıyılık yapılacak kenarına, kıvrırma tıraşından 1-2mm geniş ve kalın olacak şekilde yapılır (Fotoğraf 2. 1).
- **Kenar (Çatı). Tıraşı:** Çatı dikişi yapılacak kenarların temiz ve eşit kalınlıkta olması için yapılan tıraşlamadır. Bu modelde yüzün arka kısmına genişliği 2-3mm olacak şekilde yapılır (Fotoğraf 2. 1).
- **Yarma:** Derinin bütün yüzeyinin eşit kalınlıkta olması için yapılan işlemdir. Astarlar, kalınlığı 0,5mm olacak şekilde yarılmalıdır (Fotoğraf 2. 2).

Fotoğraf 2. 2: Yarma işlemi

2.2. Yüz Parçasını Çatma

- Yüzün arka kısmı, çatı (Düz) dikişi ile kenardan 1,5mm içeriden dikilmelidir (Fotoğraf 2. 3).
- Yüzün çatılan kısmının iz yapmaması için çekicinin ağzı ile önce açma yapılmalı, sonra hafifçe çekilerek ezilmelidir (Fotoğraf 2. 4).
- Çatılan yerin üzerine, ayağı rahatsız etmemesi ve dikişin açılmaması için takviye bandı yapıştırılmalıdır.

Foto. 2. 3:Yüzün arka kısmının çatılması

Foto. 2. 4: Yüzün çatılan yerine açma yapılması

2.3. Astar Parçalarını Toplama

2.3.1. Gamba Astarlarını Çatma

- Gamba astarlarının arka kısmı, çatı (Düz) dikişi ile kenardan 1,5mm içeriden dikilmelidir (Fotoğraf 2. 5).
- Gamba astarlarının çatılan kısmının iz yapmaması ve dikişin açılmaması için çekicinin ağzı ile önce açma yapılmalı, sonra hafifçe çekiçlenerek ezilmelidir (Fotoğraf 2. 6).

Fotoğraf 2. 5: Gamba astarlarının çatılması

Fotoğraf 2. 6: Çatılan açma gamba astarlarına açma yapılması

- Çatılan yerin üzerine ayağı rahatsız etmemesi için takviye bandı yapıştırılmalıdır.

2.3.2. Yüz İle Dil Astarını Üste Atma

- Yapıştırıcıyı, dil ve yüz astarının birleştirilecek yerlerine sürülmelidir. Yapıştırıcının kurumması için bir süre beklenmelidir. (Fotoğraf 2. 7, Fotoğraf 2. 8).

Fotoğraf 2. 7: Yüz astarına yapıştırıcı sürme

Fotoğraf 2. 8: Dil astarına yapıştırıcı sürme

- Dil astarını yüz astarının üzerine gelecek şekilde bindirme yapılmalı ve sonrasında dikilmelidir (Fotoğraf 2. 9).

Fotoğraf 2. 9: Yüz ile dil astarının üste yapılması

2.4. Atkı (Baret) Hazırlama

2.4.1. Astarın Üzerine Cırt Yapıştırma

- Astar ve cırt üzerine yapıştırıcı sürülerek bir süre beklenmelidir (Fotoğraf 2.10-2. 11).

Fotoğraf 2. 10: Cırta yapıştırıcı sürülmesi

Fotoğraf 2. 11: Atkı astarına yapıştırıcı sürülmesi

- Yapıştırma işlemi Fotoğraf 2. 12'deki gibi yapılmalıdır.

Fotoğraf 2.12: Astarın üzerine cırtın yapıştırılması

- Cırt ile astar, dikilerek birleştirilir.

2.4.2. Atkıyı Astarı İle Yapıştırma

- Astar ile atkı üzerine yapıştırıcı sürülerek bir süre beklenir.
- Yapıştırma işlemi Fotoğraf 2. 13'teki gibi yapılmalıdır.

Fotoğraf 2. 13: Atkının astara yapıştırılması

2.4.3. Kenar Dikişi Yapma

- Atkı ile astarı, kıyılık (kenar) dikişi ile birleştirilmelidir.
 - Dikişe başlarken ponterizma dikişi yapılmalıdır.
 - Dikişin kenara olan mesafesi 1 mm olmalıdır.
 - Dikiş işlemi; Fotoğraf 2. 14'teki gibi yapılmalıdır.
 - Dikişi bitirirken ponterizma dikişi yapılmalıdır.

Fotoğraf 2. 14: Kenar dikişinin yapılması

2.4.4. Ara İşi Yapma

- Baret (Atkı) astarı fazlalıklarını makasla veya ara işi makinesinde kesilir (Fotoğraf 2. 15).

Fotoğraf 2. 15: Ara işi yapılması

2.5. Yüzün Üzerine Atkı (Baret) Dikme

- Atkı, yüzün üzerindeki markalama çizgisine göre dikilir (Fotoğraf 2. 16).

Fotoğraf 2. 16: Atkının dikiş işlemi

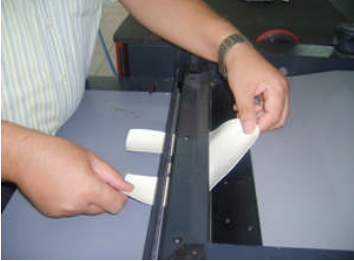
2.6. Yüzün Üzerine Cırt Dikme

- Cırt, yüzün üzerindeki markalama çizgisine göre dikilir (Fotoğraf 2. 17).

Fotoğraf 2. 17: Cırtın dikilmesi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Yüz parçalarına tıraş yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Tıraşlama kurallarına uyunuz.➤ Tıraş makinesini yapılacak tıraşa göre ayarlayınız.➤ Yüzün ağız kısmına tulum, dilin üst kenarına kıvrırma, dilin yan kenarlarına yakma, yüzün arka kısmına çatı tıraşı yapınız. <p>Fotoğraf 2.18: Tıraş çeşitleri</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Astarlara yarma yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Yarma makinesi bıçağının bilenmiş olmasına dikkat ediniz.➤ Yarma kalınlığının 0,5mm olacak şekilde makineyi ayarlayınız.➤ Astar parçalarının eşit kalınlıkta olmasına dikkat ediniz. <p>Fotoğraf 2.19: Yarma işlemi</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Yüzün arkasını çatınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Yüzün arka kısmını, çatı (Düz) dikişi ile kenardan 1,5mm içeriden dikişiniz.➤ Yüzün çatılan kısmının iz yapmaması için çekicin ağzı ile önce açma yapınız, sonra hafifçe çekiçleyerek eziniz.➤ Çatılan yerin üzerine, ayağı rahatsızetmemesi ve dikiş yerlerinin yırtılmaması için takviye bandı yapıştırınız.

	 <p>Fotoğraf 2. 20: Yüzün arka kısmının çatılması</p>
<p>➤ Gamba astarlarını çatınız.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gamba astarlarının arka kısmını, çatı (Düz) dikişi ile kenardan 1,5mm içeriden dikiş yaparsınız. ➤ Gamba astarlarının çatılan kısmının iz yapmaması için; çekicinin ağzı ile önce açma yaparsınız, sonra hafifçe çekiçleyerek ezersiniz. ➤ Çatılan yerin üzerine ayağı rahatsız etmemesi ve dikiş yerlerinin yırtılmaması için, takviye bandı yapıştırırsınız. <p>Fotoğraf 2. 21: Gamba astarlarının çatılması</p>
<p>➤ Yüz ile dil astarını üste yaparsınız.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yüz ve dil astarının birleştirilecek yerlerine yapıştırıcı sürersünüz. ➤ Yapıştırıcının bir süre kurumasını beklersünüz. ➤ Üste işlemini; markalama çizgilerine göre yüz astarı altta, dil astarı üstte olacak şekilde yaparsınız. ➤ Üste yapılan yerin iyi yapışması için hafifçe çekiçlersünüz. ➤ Dil astarının kenarına 1mm olacak şekilde dikiş işlemini gerçekleştirersünüz.

	 <p>Fotoğraf 2. 22: Yüz ile dil astarının üste yapılması</p>
<p>➤ Atkının (Baretin) tezgâh (regola) işlemlerini yapınız.</p>	<p>➤ Cırtın kenarlarına taşırmeden yapıştırıcı sürünüz.</p> <p>➤ Yapıştırıcının bir süre kurumasını bekleyiniz.</p> <p>Fotoğraf 2. 23: Cırda yapıştırıcı sürülmesi</p> <p>➤ Atkı (Baret) astarının cırt yapıştırılacak bölgesine yapıştırıcı sürünüz.</p> <p>➤ Yapıştırıcının bir süre kurumasını bekleyiniz.</p> <p>Fotoğraf 2. 24: Atkı astarına yapıştırıcı sürülmesi</p> <p>➤ Cırt yumuşak parçasını, atkı (baret) astarı üzerine yapıştırınız.</p> <p>➤ Cırt astarını ciltli yüzeyine yapıştırınız.</p> <p>➤ Cırt, atkı (Baret) kenarlarından 1-2mm içeride olacak şekilde astara yapıştırınız.</p>

	 <p>Fotoğraf 2. 25: Astarın üzerine cırt yapıştırılması</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cırt ile astarı dikerek birleştiriniz. <p>Fotoğraf 2. 26: Atkının astarı ile yapıştırılması</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Atkının (Baretin) kenarlarına taşırmeden yapıştırıcı sürünüz. ➤ Astarın ciltsiz yüzeyine yapıştırıcı sürünüz. ➤ Yapıştırıcının bir süre kurumasını bekleyiniz. ➤ Atkı (Bareti) ile astarı yapıştırınız. Sonra hafifçe çekiçleyiniz (Fotoğraf 2.26).
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atkı (Baret) ile astarına, kıyılık (Kenar) dikişi yapınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikişe başlarken ponterizma dikişi yapınız. ➤ Dikişin kenara olan mesafesi 1mm olacak şekilde yapınız. ➤ Dikiş işlemi; Fotoğraf 2. 14'teki gibi yapılmalıdır. ➤ Dikişi bitirirken ponterizma dikişi yapınız.

	 <p>Fotoğraf 2. 27: Kenar dikişinin yapılması</p>
<p>➤ Atkının (Baretin) ara işini yapınız.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Baret (Atkı) astarı fazlalıklarını makasla veya ara işi makinesinde kesiniz. ➤ Kesimin düzgün olmasına dikkat ediniz. ➤ Astar kenarları, dıştan bakıldığında görülmeyecek şekilde ara işini yapınız. <p>Fotoğraf 2. 28: Ara işi yapılması</p>
<p>➤ Yüzün üzerine atkıyı (Bareti) dikişiniz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atkıyı (Bareti), yüzün üzerindeki markalama çizgisine göre dikişiniz. ➤ Dikiş işlemi, kenar dikişi üzerinden giderek gerçekleştiriniz. <p>Fotoğraf 2.29: Atkının dikiş işlemi</p>

<p>➤ Yüzün üzerine cırt dikişiniz.</p>	<p>➤ Cırtın sivri uçlu parçasını yüzün üzerindeki markalama çizgisine göre dikişiniz.</p> <p>Fotoğraf 2.30: Cırtın dikiş işlemi</p>
--	---

Bu uygulamayı farklı ıstampalarla ve malzemelerle tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

1. () Yakma tıraşı, kenar yüzeylerinin eşit kalınlıkta ve düzgün olması için yapılır.
2. () Çatılan parçalara açma yapılmaz.
3. () Parçaları birleştirmeden önce yapıştırıcının kuruması mutlaka beklenmelidir.
4. () Atkı(Baret) markalama çizgisine göre dikilmelidir.
5. () Atkıya ara işi yapmaya gerek yoktur.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak bir çift Çocuk Sayasının yüz ve astar hazırlama işlemini yapınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çocuk sayasını yüz ve astar olarak ayırdınız mı?		
2. Sayalık malzemeyi tıraşlama için hazırladınız mı?		
3. Saya parçalarının tıraş çeşitlerine dikkat ettiniz mi?		
4. Astarları istenilen kalınlıkta yaptınız mı?		
5. Yapıştırıcıyı iki kat sürdünüz mü?		
6. Yapıştırıcının kurumasını beklediniz mi?		
7. Üsteyi markalama çizgilerine göre yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda, gerekli ortam sağlandığında üste atma işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ayakkabı sektöründe üste atma konusunda araştırma yaparak rapor halinde yazınız.
- Ayakkabı sektöründe çocuk ayakkabılarında kullanılan dikişler konusunda araştırma yaparak rapor halinde yazınız.
- Sınıf ortamında arkadaşlarınıza sunum yapınız.

3. ÜSTE ATMA

Saya parçalarının birbirleri ile yapıştırılarak birleştirilmesine üste atma denir.

3.1. Yüze, Yüz Astarını Yapıştırma

- Astar ile yüze yapıştırıcı sürülerek bir süre beklenmelidir (Fotoğraf 3.1- 3.2).

Fotoğraf 3. 1: Yüze yapıştırıcı sürülmesi

Fotoğraf 3. 2: Astara yapıştırıcı sürülmesi

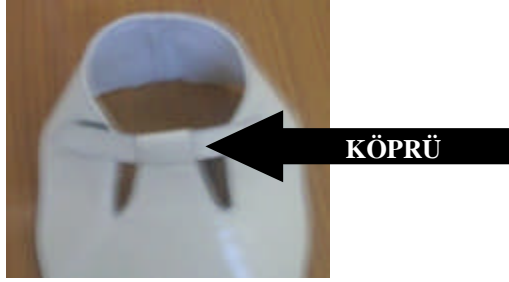
- Yapıştırma işlemi, Fotoğraf 3. 3'teki gibi elle yapılmalı, sonra potlukları gidermek için çekiçlenmelidir.
 - Yüz ve astar çentikleri aynı yönde olmalıdır.
 - Astar yüzü ortalamalıdır.

Fotoğraf 3. 3: Yüze yüz astarını yapıştırma

3.2. Dile Köprü Yapma

- İçinden atkının(Baretin) geçmesi için, dilin ucunun, markalama çizgilerine göre katlanmasıdır (Fotoğraf 3.4).

Fotoğraf 3.4: Köprü

- Dilin bindirme yapılacak üst kenarı ile dil astarının birleşme yerine Fotoğraf 3. 5'teki gibi yapıştırıcı sürülerek bir süre beklenmelidir.

Fotoğraf 3. 5:Dil astarına yapıştırıcı sürülmesi

- Dilin üst bölümünü astarın üzerindeki markalama çizgisine göre katlayıp köprü oluşturulmalıdır.
 - Atkıya (Barete) göre katlama yapılarak köprü oluşturulmalıdır.
 - Çekiçleme yapılarak potlukları giderilmelidir (Fotoğraf 3. 6).

Fotoğraf 3. 6: Köprü yapımı

3.3. Astar (Meşin) Tulum Çevirme

- Yüz ile gamba astarları, çatı dikişi ile birleştirilmelidir.
 - Dikişe başlarken ponterizma dikişi yapılmalıdır.
 - Dikişin kenara olan mesafesi 1,5mm olmalıdır.
 - Dikiş işlemi; yüz altta, astar üstte olacak şekilde Fotoğraf 3. 7'deki gibi yapılmalıdır.
 - Astar ile yüzün dikiş yerlerine, Fotoğraf 3. 8'de olduğu gibi açma yapılmalıdır.

Fotoğraf 3. 7: Yüz ile gamba astarın çatılması

Fotoğraf 3. 8: Dikiş yerlerine açma yapılması

- Astar (Meşin) Tulum Çevirme
 - Astar ile yüzün iç kısmına Fotoğraf 3. 9'da olduğu gibi yapıştırıcı sürülmeli ve bir süre kuruması beklenmelidir.

Fotoğraf 3. 9:Astar ve yüze yapıştırıcı sürülmesi

- Astar, Fotoğrafta 3. 10’da olduğu gibi sol el yardımıyla yüzün üst kenarıyla birlikte yüzün iç kısmına kıvrılarak çekiçlenmelidir.

Fotoğraf 3. 10: Tulum kıvrık dönülmesi

- Tulum çevirme yapılan astar, yüzün iç kısmına elle gerdirilerek yapıştırılmalıdır. Kırıklıkları gidermek ve astarı iyi yapıştırmak için çekiçleme yapılmalıdır (Fotoğraf 3. 11).

Fotoğraf 3. 11: Gamba astarlarının yüze yapıştırılması

3.4. Ağız (Kıyılık) Dikiş Yapma

- Ağıza, kıyılık (kenar) dikiş yapılmalıdır.
 - Dikişe başlarken ponterizma dikiş yapılmalıdır.
 - Dikişin kenara olan mesafesi 1mm olmalıdır.
 - Dikiş işlemi; Fotoğraf 3. 12'deki gibi yapılmalıdır.
 - Dikiş işlemi ponterizma dikiş yapılarak bitirilmelidir.

Fotoğraf 3. 12: Kıyılık dikişinin yapımı

3.5. Ara İşi Yapma

- Astar fazlalıkları, sayacı makası veya ara işi makinesi ile kesilmelidir. Kesimin düzgün ve dipten olmasına dikkat edilmelidir (Fotoğraf 3. 13).

Fotoğraf 3. 13: Ara işi yapımı

3.6. Fazla İplikleri Kesme ve Yakma

- Saya üzerindeki iplik fazlalıkları kesilirken dikiş kesilmemelidir.
- İplik kesilirken çok dipten kesilmemelidir.
- Sayanın üzerinde kalan iplik uçları, yakma makinesinde veya aleve tutularak yakılmalıdır.

3.7. Kalite Kontrol Yapma

- Astar da potluk olup olmadığına bakılmalıdır.
- Dikiş atlamaları, sökülen dikişler, iplik uçlarının alta çekilip yakılıp yakılmadığı kontrol edilmelidir.
- Tulum kıyılığın düzgün olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Bozuk sayalar ayrılmalıdır.

3.8. Eşleme Yapma

- Sayalar numaralarına göre eşlenmelidir.
- Çiftleme yaparken iki çift arasındaki renk ve desen uyumuna dikkat edilmelidir (Fotoğraf 3. 14).

Fotoğraf 3. 14: Çocuk sayısı

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Yüz ve yüz astarına yapıştırıcı sürünüz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Yapıştırıcı sürme kurallarına uyunuz.➤ Dilin iç kısmına yapıştırıcı sürünüz. <p>Fotoğraf 3. 15: Yüze yapıştırıcı sürülmesi</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Yüz astarının dil bölgesine yapıştırıcı sürünüz.➤ Yapıştırıcının kuruması için bir süre bekleyiniz. <p>Fotoğraf 3. 16: Yüz astarına yapıştırıcı sürülmesi</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Yüze, yüz astarını yapıştırınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Yüz ve astar çentiklerinin aynı yönde olmasına dikkat ediniz.➤ Dil astarını, dili ortalayacak şekilde yapıştırınız.➤ Yüz astarını parmaklar yardımıyla sağa ve sola gerdirerek yüzü ortalamasını sağlayınız. <p>Fotoğraf 3.17: Yüze yüz astarının yapıştırılması</p>

<p>➤ Köprü yapınız.</p>	<p>➤ Dil ve dil astarının üst kısmına Fotoğraf 3.18'deki gibi yapıştırıcı sürerek bir süre bekleyiniz.</p> <p>Fotoğraf 3.18: Dil astarına yapıştırıcı sürülmesi</p> <p>➤ Atkıya (Barete) göre katlama yaparak köprü oluşturunuz.</p> <p>➤ Dilin üst kenarını astarın üzerindeki markalama çizgisine göre yapıştırınız.</p> <p>➤ Birleşme yerini hafifçe çekiçleyerek düzgün yapışmasını sağlayınız.</p> <p>Fotoğraf 3. 19: Köprü yapımı</p>
<p>➤ Astar (Meşin) tulum çevirme işlemini yapınız.</p>	<p>➤ Yüz ile gamba astarlarını, çatı dikişi ile birleştiriniz.</p> <p>➤ Dikişe başlarken ponterizma dikişi yapınız.</p> <p>➤ Dikişin kenara olan mesafesini 1,5mm olacak şekilde yapınız.</p> <p>➤ Dikiş işlemi; yüz altta, astar üstte olacak şekilde yapınız.</p>

Fotoğraf 3.20: Yüz ile gamba astarlarının çatılması

- Astar ile yüzün dikiş diplerine açma yapınız.

Fotoğraf 3. 21: Dikiş yerlerine açma yapılması

- Astar ile yüzün iç kısmına yapıştırıcı sürünüz ve bir süre kurumasını bekleyiniz.

Fotoğraf 3. 22:Astar ve yüze yapıştırıcı sürülmesi

- Astarı, Fotoğraf 3. 23' de olduğu gibi sol el yardımıyla yüzün üst kenarıyla birlikte yüzün iç kısmına kıvrarak çekileyiniz.

Fotoğraf 3.23: Astar (Meşin) tulum çevirmenin yapılışı

- Astarı yüzün iç kısmına elle gerdirerek yapıştırınız.
- Kırışıklıkları gidermek için astarı hafifçe çekiçleyiniz.

Fotoğraf 3.24: Gamba astarlarının yüze yapıştırılması

➤ Kıyılık dikişi yapınız.

- Dikişe başlarken, ponterizma dikişi yapınız.
- Dikişi kenara olan mesafesi 1mm olacak şekilde yapınız.
- Dikişin düzgün olmasına dikkat ediniz.
- Dikiş işlemi, ponterizma dikişi yaparak bitiriniz.

Fotoğraf 3.25: Kıyılık dikişi yapımı

<p>➤ Ara işi yapınız.</p>	<p>➤ Astar fazlalıklarını, sayacı makası veya ara işi makinesi ile kesiniz.</p> <p>➤ Kesimin düzgün ve dipten olmasına dikkat ediniz.</p> <div data-bbox="789 524 1181 816" data-label="Image"> </div> <p>Fotoğraf 3.26: Ara işi yapımı</p>
<p>➤ Kalite kontrol yapınız.</p>	<p>➤ Astarlarda potluk olup olmadığına bakınız.</p> <p>➤ Dikiş atlamalarına, sökülen dikişlere, iplik uçlarının alta çekilip yakılıp yakılmadığına, tulum kıyılığın düzgün olup olmadığına dikkat ediniz.</p> <p>➤ Bozuk sayaları ayırt ediniz.</p>
<p>➤ Eşleme yapınız.</p>	<p>➤ Sayaları numaralarına göre eşleyiniz.</p> <p>➤ Çiftleme yaparken iki çift arasındaki renk ve desen uyumuna dikkat ediniz.</p>

Bu uygulamayı farklı ıstampalarla ve malzemelerle tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

1. () Dikiş başlangıcında ponterizma dikişi yapılır.
2. () Yapıştırıcının kuruması beklenmez.
3. () Astar fazlalıkları makasla veya ara işi makinesinde kesilmelidir.
4. () Ara işi makinesi iplik fazlalıklarını kesen makinedir.
5. () İplik uçları dipten kesilmelidir.
6. () Sayalar numaralarına göre çiftlenmelidir.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Çocuk Sayanın üste işlemlerini yapınız. Yaptığınız bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yüz ile astarı, astar üste olacak şekilde çattınız mı?		
2. Dikiş yerlerine açma yaptınız mı?		
3. Yapıştırıcının kurumasını beklediniz mi?		
4. Astarı yüze düzgün yapıştırdınız mı?		
5. Yüz ile astarı düzgün diktiniz mi?		
6. Astar fazlalıklarını düzgün kestiniz mi?		
7. Fazla iplikleri yaktınız mı?		
8. Kalite kontrol yaptınız mı?		
9. Numaraya göre eşleme yaptınız mı?		
10. Ara işi ve temizlik işlemlerini istenilen niteliklerde tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz modül değerlendirmeye geçiniz

MODÜL DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz

1. () Kesim bıçağı keskin olmalıdır.
2. () Yüze kıvrırma tıraşı yapılmaz.
3. () Saya parçalarının eşit kalınlıkta olması için yarma yapılmalıdır.
4. () Saya parçaları kesilirken markalama işaretleri konulmalıdır.
5. () Saya parçalarını birleştirirken markalama çizgilerine dikkat edilmez
6. () Yüz ile astar çatıldıktan sonra, tulum kıyılık dönülür.
7. () Kıyılık dikişinin kenara olan uzaklığı 1mm olmalıdır.
8. () Astar fazlalıklarına ara işi yapılmaz.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu modül kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili öğrenme faaliyetinde ilgili konuya dönünüz.

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Gerekli araç gereç ve donanımın bulunduğu ortamda ıstampası olan bir çift çocuk sayasını tekniğine uygun yapınız. Yaptığınız çift çocuk sayayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Saya ıstampalarını ayırdınız mı?		
2. Astar ıstampalarını ayırdınız mı?		
3. Saya parçalarını düzgün kestiniz mi?		
4. Astar parçalarını düzgün kestiniz mi?		
5. Çentiklerini koydunuz mu?		
6. Yüz parçalarına tıraş yaptınız mı?		
7. Astara yarma yaptınız mı?		
8. Yüz ile gamba astarlarını çattınız mı?		
9. Dikiş diplerine açma yaptınız mı?		
10. Yüzün üst kısmına tulum kıyılık döndünüz mü?		
11. Yüz ile astarı doğru yapıştırdınız mı?		
12. Yüz ile astarı doğru diktiniz mi?		
13. Fazla iplikleri temizlediniz mi?		
14. Kalite kontrolünü yaptınız mı?		
15. Sayayı istenen niteliklerde tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “hayır” cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz.

Bütün cevaplarınız “evet” ise modülü başarı ile tamamladınız, tebrik ederiz.

İlgili kişi ile görüşerek bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	Y
2-	Y
3-	D
4-	D
5-	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	D
2-	Y
3-	D
4-	D
5-	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	D
2-	Y
3-	D
4-	Y
5-	Y
6-	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	D
2-	Y
3-	D
4-	D
5-	Y
6-	D
7-	D
8-	Y

KAYNAKÇA

- ARSLAN Rıza, **Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- KILIÇ Birgül, **Saya Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıyı Öğreniyorum**, İzmir, 1993.
- TEKŞEN Adil **Saya Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- KILIÇOĞLU Necip, **Saya Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- AKÇAKALE Nurettin, **Saya Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- ÇOBANOĞLU Mustafa, **Monta Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- İYİCİOĞLU Levent, **Monta Ders Notları**, İstanbul, 2004.
- ALTAYLAR Ahmet, **Monta Ders Notları**, İstanbul, 2004.